

Memo

TO

Provincie Zeeland

[Redacted]

FROM

Dr [Redacted]

Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)

NIOZ Texel

Landsdiep 4

1797 SZ 't Horntje (Texel)

DATE

24 February 2023

SUBJECT

Review PB Bureau
Waardenburg - Zeegroenten
snijden

HANDLED BY

Dr [Redacted]

EMAIL

[Redacted]

Er is een passende beoordeling geschreven door Bureau Waardenburg om de activiteit 'zeegroenten snijden' te toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hiervoor zijn de effecten van deze activiteit op beschermde soorten en Natura-2000 gebieden getest in het kader van de Wet Natuurbescherming gebiedenbescherming. De Provincie Zeeland heeft WMR en NIOZ gevraagd om het onderdeel 'zeegroenten snijden' in rapport 19-183 van Bureau Waardenburg/Waardenburg Ecology te reviewen. Deze memo dient als review van dit genoemde document, waarbij ook een aanvullend document – Hoek et al. 2022, 'Broedvogels zeegroentesnijgebieden Oosterschelde' - wordt meegenomen dat na het verschijnen van de passende beoordeling is uitgekomen. Dit document is een onafhankelijk review, in aanvulling op de review van WMR, uitgevoerd door Dr. [Redacted]. De belangrijkste conclusies uit beide documenten zijn samengevat in een extra oplegnotitie (datum: 27-02-2023)

Samenvatting

Het snijden van zeegroenten door particulieren vindt alleen grootschalig in de Oosterschelde plaats in 7 snijgebieden: Oesterput, Schor bij Rattekaai, Schorren St Annaland, Schorren Anna Jacobapolder Oost&West, Schor bij Viane, Schor bij Zierikzee ('t Stelletje). Er mag op deze locaties in aangegeven snijvlakken worden gesneden. Er mag tot 2,5 kg pp/pd worden gesneden (lamsoor en zeekraal), tussen de dag van afgifte van de vergunning tot en met 15 juli. In 2019 zijn er 284 individuele vergunningen afgegeven.

Voor deze toetsing van de mogelijke effecten van snij-activiteiten is gekeken naar mogelijke negatieve of significant negatieve effecten van de activiteit op de aanwezige vogelsoorten. **Negatieve effecten worden omschreven als negatieve effecten (afnemende trends) ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen die wettelijk voor alle soorten zijn vastgelegd. Een significant negatieve afname is een afname die hoger is dan de 1% mortaliteitswaarde voor vogels die al (onafhankelijk van de getoetste activiteiten) beneden hun instandhoudingsdoel zitten.** Voor het bepalen van deze waardes is gebruik gemaakt van de leidraad die is uitgegeven door het Natura2000 steunpunt.

Voor de analyses in de passende beoordeling is ervan uitgegaan dat, omdat de activiteiten rondom laagwater plaatsvinden, de eventuele hoogwatervluchtplaatsfunctie van schorren voor wadvogels onverstoord blijven door snijactiviteiten omdat de betreffende vogelsoorten alleen tijdens hoogwater gebruik maken van deze locaties.

Zodoende is met name de mogelijke verstoring door snij-activiteiten op vogels die foerageren (naar eten zoeken) op het slik met laagwater. Hiervoor is een zeer

zorgvuldige verstoringsanalyse uitgevoerd waarbij soort- en gebiedspecifiek is gekeken naar verstoringseffecten. Hiervoor is, op basis van eerder onderzoek, een verstoringsstraal van 200 m rondom de snijders meegenomen. Ook is de draagkracht van de gebieden (voor hoeveel vogels van elke soort er genoeg te eten is in een bepaald gebied) en uitwijkmogelijkheden door verstoring meegenomen in de analyse. Er is ook een vergelijking gemaakt van het maximaal aantal vogels in een gebied met en zonder snij-activiteiten.

Uit de analyse blijkt dat verstoring door snij-activiteiten tot een afname leidt van een aantal soorten, waarvan vier soorten die al onder de instandhoudingsdoelstellingen zitten. Zeegroente snijden heeft een negatief effect op de kanoet, tureluur en scholekster, en een significant negatief effect op de bergeend.

Effecten van snij-activiteiten op broedvogels worden minimaal meegenomen in de passende beoordeling. Waarschijnlijk omdat hier te weinig gegevens over bekend waren ten tijde van de inventarisatie. Er wordt met name benoemd dat snij-activiteiten mogelijk nadelig zijn voor broedende plevieren (bontbek en strandplevier). Deze soorten zitten momenteel beneden hun instandhoudingsdoelstellingen en significant negatieve effecten van snij-activiteiten op deze soorten kunnen dus niet worden uitgesloten.

Aanvullend op de passende beoordeling is er in 2022 een broedvogelinventarisatie van de zeven snijgebieden uitgevoerd door Deltamilieu Projecten. Deze inventarisatie vond plaats van 15 april tot en met 2 juli. Hierbij is 13x in totaal gemonitord (1x voor snij-activiteiten, 11x tijdens snij-activiteiten en 1x na snij-activiteiten), waarbij in totaal 190 broedvogelterritoria zijn gevonden. 56% (109) van deze territoria behoorde aan rode lijstsoorten toe: graspieper, gele kwikstaart, kneu, tureluur, veldleeuwerik, bontbekplevier, slobbeend. Betreding van het schor leidt zeer waarschijnlijk tot verstoring van deze broedvogels. De onderzoekers hebben ook gesproken met zeegroentesnijders. Hieruit bleek dat deze zich meestal niet bewust waren van de mogelijke verstoringseffecten van zowel hun snij-activiteiten als loopbewegingen over de schorren op aanwezige vogelsoorten. Dit rapport heeft niet het juridische kader van mogelijke broedvogelverstoringen getest.

Conclusie

De passende beoordeling is zorgvuldig uitgevoerd waarbij een uitgebreide verstoringsanalyse van wadvogels is meegenomen. De conclusies die in de passende beoordeling worden getrokken over negatieve (kanoet, scholekster, tureluur) en significant negatieve effecten (bergeend) van snijactiviteiten op foeragerende watervogels onder hun instandhoudingsdoelstellingen zijn robuust. De effecten van snij-activiteiten op broedvogels zijn echter zeer minimaal meegenomen in de passende beoordeling, omdat er ten tijde van de passende beoordeling weinig tot geen informatie beschikbaar was over broedvogelgebruik van de snijgebieden. Dit kan worden gezien als een hiaat in de beoordeling, omdat veel kustbroedvogels momenteel ver beneden hun instandhoudingsdoelstellingen zitten. Daarom wordt in de passende beoordeling geconcludeerd dat significant negatieve effecten van snij-activiteiten op bontbek en strandplevier niet kunnen worden uitgesloten. Een aanvullende broedvogelinventarisatie in 2022 laat zien dat de snijgebieden veelvuldig worden gebruikt door broedvogels, waaronder door zeven rode lijstsoorten (graspieper, gele kwikstaart, kneu, tureluur, veldleeuwerik, bontbekplevier, slobbeend). Deze inventarisatie is echter niet getoetst aan een juridisch Wet Natuurbeschermingskader. Voor een sluitende passende beoordeling is het dan ook van belang dat er ook een verstoringsanalyse van broedvogels wordt gemaakt op basis van de nu beschikbare gegevens.

Daarbij moet worden meegenomen dat de broedvogelinventarisatie een momentopname is, waarbij alleen de al 'verstoorde' situatie kon worden meegenomen. Omdat ook in de vestigingsfase van broedvogels gesneden mag worden, is er niet te achterhalen wat de potentie voor broedvogelvestiging is in de snijgebieden zonder verstoring in deze kwetsbare periode. Daarnaast wordt in beide

documenten wordt de rol van de beheerders van de snijgebieden (Zeeuws Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) ook maar zeer minimaal aangestipt, terwijl beheerders een degelijke en vaak zeer volledige gebiedskennis bezitten waar gebruik van kan worden gemaakt in het gesprek rondom vergunningverlening en handhaving. Ook lijkt het van belang, op basis van de broedvogelinventarisatie, om met zeegroentesnijders in gesprek te gaan over hun bewegingen op de schorren en in samenwerking met beheerders de bebording in het veld zo gebruiksvriendelijk te maken.